SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2319

av Henrik Vinge m.fl. (SD)

Aktiemarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda huruvida gränsen för anmälningsplikt av blankningspositioner är på en rimlig nivå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på sikt bör verka för att offentliggöra innehavet av blankningspositioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur marknadsmissbruksförordningen bättre kan implementeras under befintligt regelverk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur offentliggörandet av insiderinformation kan tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.

Informationsdelning och blankning

Handel och en öppen marknad är centralt för en väl fungerande finansiell marknad. Det sker dagligen tusentals avslut på Stockholmsbörsen och många småsparare investerar sina hårt tjänade pengar med förhoppning om avkastning.

En väl fungerande aktiemarknad är beroende av öppenhet, investeringsmönster och aktörers riskbenägenhet. Blankning av aktier fyller en funktion i det finansiella systemet eftersom det synliggör svagheter för marknaden hos det aktuella bolaget. Det går till så

att en marknadsaktör i spekulativt syfte lånar en aktie för att sedan sälja den och köpa tillbaka aktien till ett lägre pris. Förhoppningen är att värdet på aktien minskat, vilket resulterar i en vinst. Det kan även hända att aktien istället ökar i värde, vilket gör att marknadsaktören behöver köpa tillbaka aktien till ett högre pris. Idag finns det aktörer vars affärsidé går ut på att rikta in sig på ett specifikt värdepapper och i spekulativt syfte pressa ner aktiepriset genom blankning. Bolagen gör ofta uttalanden om svagheter i samband med blankningspositioner. Det är inte olagligt om bolagen redogör för sina egna positioner och eventuella intressekonflikter.

Blankningspositioner är viktig information för marknaden och investerare. Gällande regler gör att alla blankningsinnehav över en tiondels procent av aktiekapitalet behöver redovisas hos Finansinspektionen. Vid en halv procents innehav av aktiekapitalet har Finansinspektionen en skyldighet att offentliggöra innehavet. En gräns som har ifrågasatts från bland annat Ekobrottsmyndigheten. Vidare har det konstaterats att publika aktiebolag ofta har en högre grad av blankning än vad som anges i Finansinspektionens register, vilket leder till vilseledande information för marknaden.

Upprepade blankningar av ett specifikt värdepapper, även kallade blankningsattacker, kan få omfattande konsekvenser för bolagets framtida finansieringsmöjligheter då obligationer, lån och fonder påverkas av aktiepriset. Detta kan i värsta fall påverka ett företags affärsverksamhet och leda till konkurs.

Det är idag olagligt att genomföra handel i syfte att påverka en aktiekurs till sin fördel, så kallad otillbörlig marknadspåverkan. Aktiehandel handlar i hög grad om att utnyttja kursfluktuationer på börsen till sin fördel.

Ett av de mer kända exemplen på kurspåverkande handel bland småsparare har de senaste åren varit handeln i bolagen AMC och Gamestop där blankningsattacker kontrades med att öka efterfrågan på värdepappret, även kallat short squeeze. Det finns även liknande fall av kurspåverkande handel i Sverige, vilket försvårar handel samt underminerar aktiemarknadens förtroende.

Bättre insyn vid insiderhandel för små och medelstora företag

Sverige har haft goda förutsättningar att få företag att växa. Bakgrunden är möjligheten att kunna vända sig till en bred publik för att samla kapital. Det finns idag drygt 1 100 börsnoterade bolag varav två tredjedelar befinner sig på någon form av multilateral handelsplattform, även kallad MTF. Dessa handelsplattformar fördelar en stor mängd kapital mellan bolag och investerare samt sysselsätter tusentals. Handelsplattformarna bidrar till en finansieringslösning till de bolag som har svårt att göra det på annat sätt. Riskkapitalbolag och investeringsbolag finansierar enbart en handfull tillväxtbolag.

Marknadsmissbruksförordningen syftar till att verka för en effektiv och öppen finansmarknad med en hög grad av marknadsintegritet. Dess införande har inte varit utan problem och lett till en striktare tolkning av insynshandel och fler sanktioner som följd. När marknaden tidigare präglats av ett flexibelt regelverk med god förutsägbarhet

har överimplementerandet av förordningen bidragit till det motsatta. Aktörer upplever att Finansinspektionen inväntar eventuella fel med efterföljande sanktioner i stället för att främja dialog och bidra med vägledning. Sanktioner som efter förordningen blivit större och kan vara förödande för bolag som befinner sig i ett tidigt skede.

Slutligen kännetecknas den svenska börsen av ett högt förtroende och ett brett ägande. Grunden till detta har varit aktörernas regelverk som agerat mot förtroendeskadande beteenden och marknadsmissbruk. Det har skapat en stabil grund för entreprenörskap och lockat till sig internationella besök i syfte att lära av systemet.

Henrik Vinge (SD)

David Perez (SD)

Mattias Eriksson Falk (SD)

Josef Fransson (SD)